

Mimarlık Stüdyo Eğitiminde COVID-19 Süreci: ‘Temassız Deneyimler’

COVID-19 Process in Architecture Studio Education: ‘Touchless Experiences’

Cemre KILINÇ¹, Sema BALÇIK², Gizem KARAOĞLU³, Ruşen YAMAÇLI⁴

Gönderilme Tarihi: 19.02.2021 - Kabul Tarihi: 18.05.2021

Özet

Stüdyo eğitimi mimarlık eğitiminin merkezinde yer almaktadır. Öğrenciler, çeşitli malzeme ve teknikler kullanarak bir üretim sürecinin içinde yer almakta ve karşılıklı tartışmalar sonucunda ürünlerini geliştirmektedir. Bu nedenle stüdyo eğitimi esnasında öğrencilerin öğreticilerle ya da kendi aralarında kurdukları iletişimde ‘temas’ çok önemlidir. Yaşanan COVID-19 salgını ile tedirgin edici bir özellik kazanan dokunma eylemi gündelik yaşamda yeni yöntemler geliştirilmesine neden olmuştur. Eğitim sisteminde ise çevrimiçi eğitim modeli yeni yöntem olarak uygulanmaktadır. Çalışmada mimarlıkta stüdyo eğitimi ile dokunma eyleminin iletişim ve algılama sürecindeki önemi çerçevesinde literatür taraması yapılmıştır. Bu çalışmada salgın nedeniyle fiziksel olarak etkileşimde olunan mekânlardan ayrılarak çevrimiçi modelin imkânları ile gerçekleştirilen “temassız” mimari stüdyo eğitimi deneyimi ele alınmıştır. Yaşanan ‘Temassız Deneyimler’ mimarlık eğitiminde fiziksel olarak bir arada olmanın denli önemli olduğunu göstermekle beraber mekânın eğitimdeki rolünü de ortaya çıkarmıştır. Bu kapsamda çeşitli olumlu etkileri de barındıran çevrimiçi eğitim modelinin stüdyo eğitiminde ise eksikliklere neden olduğu sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Mimarlık Stüdyo Eğitimi, Çevrimiçi Eğitim, Temassız Eğitim.

Abstract

Studio education is at the center of architectural education. Students take part in a production process using various materials and techniques and develop their products as a result of mutual discussions. For this reason, "contact" is very important in the communication that students establish with the instructors or among themselves during the studio training. The touch action, which gained a disturbing feature with the COVID-19 epidemic, led to the development of new methods in daily life. In the education system, the online education model is applied as a new method. In the content of the study, a literature review has been made within the framework of studio education in architecture and the importance of touching in the communication and perception process. In this study, the "non-contact" architectural studio training experience, realized with the possibilities of the online model, separated from the spaces physically interacted due to the epidemic, was discussed. The 'Touchless Experiences' experienced showed how important it is to be together physically in architectural education, but also revealed the role of space in education. In this context, it was concluded that the online education model, which also has various positive effects, causes deficiencies in studio training.

Keywords: Architecture Studio Education, Online Education, Touchless Education.

Atıf: Kılınç, C., Balçık, S., Karaoğlu, G. ve Yamaçlı, R. (2021). Mimarlık Stüdyo Eğitiminde COVID-19 Süreci: ‘Temassız Deneyimler’. *Modular Journal*, (4)1, 62-70.

¹ Bingöl Üniversitesi, Mimarlık Bölümü, ckilinc@bingol.edu.tr | ORCID: 0000-0001-8651-6945

² Eskişehir Teknik Üniversitesi, Mimarlık Bölümü, semaabalcik@gmail.com | ORCID: 0000-0002-3515-1007

³ Eskişehir Teknik Üniversitesi, Mimarlık Bölümü, gizemmkaraoğlu@gmail.com | ORCID: 0000-0002-2228-9461

⁴ Eskişehir Teknik Üniversitesi, Mimarlık Bölümü, ryamacli@eskisehir.edu.tr | ORCID: 0000-0001-9659-9246

1. Giriş

Dünya, zaman içerisinde doğal ya da insanlardan kaynaklı olmak üzere çeşitli felaketler yaşamaktadır. Yaşanan olaylar karşısında yeni önlemler geliştirilerek yaşamın sürekliliği sağlanmaktadır. 2019 yılının aralık ayından itibaren yaşanan COVID-19 salgını yaşamın tüm yönlerini etkilemiş olup, tüm alanlarda yeni normaller oluşturulmaya başlamıştır. Bu kapsamda etkilenen eğitim sisteminde ise okul yapıları, eğitim mekânları terkedilerek bireylerin evlerinde kalmaları ve eğitim öğretimlerine uzaktan devam etmeleri istenmiştir. Salgına sebep olan virüsün yüksek bulaşma özelliği nedeniyle dokunma eylemi tedirgin edici bir özellik kazanmıştır. Bu doğrultuda, sahip olunan teknolojik gelişmeler sayesinde eylemleri temassız olarak gerçekleştirme imkânları oluşturulmaya başlanmıştır. Temassız teknolojiler bir yüzeye dokunma gereksinimini ortadan kaldıracak bir arayüz haline gelmekte (Megahed ve Ghoneim, 2020) ve bu teknolojik gelişmeler temas olmadan yaşamın gerekliliklerinin yerine getirilmesi durumunu oluşturmuştur.

Temasın getirdiği deneyimlerle var olan mimarlık eğitimindeki tasarım stüdyoları, mimarlık öğrencisinin eğitimi boyunca yaşadığı deneyimlerin en önemlisi olarak değerlendirilen mekânlardır. Mimarlık eğitiminde öğrencinin tasarlama yetisini açığa çıkardığı, yaratıcılık sergilediği en önemli dersler mimari tasarım stüdyolarıdır (Schön, 1984). Mimari tasarım stüdyoları içinde bulunduğumuz COVID-19 salgını sonucu uzaktan eğitimin gündeme gelmesiyle çevrimiçi'leşmiş ve öğrencilerin temas içeren stüdyo deneyimlerine mesafe koyulmuştur. Bu bağlamda çalışmada mimari stüdyo eğitiminde çevrimiçi'lik ile gelen temassızlık kavramı irdelenerek stüdyo ortamındaki temasın öneminin ortaya konması amaçlanmıştır. Çalışmada nitel araştırma metodu olarak gözlem ve deneyimleme kullanılmıştır. Konuyla ilgili verileri elde etmek amacıyla geçmiş araştırmalardan yararlanılmıştır.

2. Mimarlık Stüdyo Eğitiminde 'Temas'

*"Eller görmek ister, gözler okşamak."
Johann Wolfgang von Goethe*

Mimarlık eğitimi en temelde süreç odaklıdır. Proje üretme tabanlı eğitim modeli, sürecin öğretildiği değil, öğrenildiği ucu açık bir sistem şeklinde ilerler. Mimarlık eğitiminin önemli mekanizmalarından biri olan ve temelini Bauhaus ekolünden alan mimari tasarım stüdyolarıysa bu sürecin en önemli parçalarındandır. Seylan (2020) Bauhaus'un öğrencinin özgür bırakıldığı, deneyerek öğrenmeye teşvik edildiği ve stüdyodaki keşfetme sürecinin sürekli olarak devam ettiği bir eğitim modeli olarak kurgulandığını ifade etmiştir. En genel olarak mimari tasarım stüdyoları mimari mekân, uygun malzeme ve tekniklerin kullanılması üzerine çalışıldığı ve ortaya çıkan ürünlerin çeşitli yöntemlerle sunulduğu, tartışıldığı ya da sadece sürecin sorgulandığı, etkileşime girildiği mekân olarak nitelendirilebilir (Afacan, 2016). Mimari tasarım stüdyoları, iki veya daha fazla kişinin bir araya gelerek birbirlerine sorular sorduğu, düşünmeye çalıştığı ve eş zamanlı olarak birtakım ilişkiler geliştirdiği bir tartışma alanıdır. Şentürer (1994), mimari tasarım stüdyosunu "mimari tasarım bilgi ve becerisinin katılımcılara verilmeye çalışıldığı yer" olarak tanımlamaktadır.

Mimarlık eğitiminin bel kemiği olan stüdyolar, öğretmenlerin ve öğrencilerin fiziksel olarak bir arada bulunmasına ve derinlemesine etkileşimine dayanır (Ioannou, 2015). Bu etkileşim hem zihinsel hem bilişsel hem de duyuşsal bir şekilde paylaşılır ve öğretmenlerin ve öğrencilerin arasında açık bir şekilde tartışılır. Stüdyo bu noktada sadece bir mekân olarak da görülmemelidir. Öğrenciler arasında, öğrenciler-öğreticiler arasında karşılıklı olarak bilgi akışının devam ettiği, paylaşımların yapıldığı her mekân stüdyo olarak nitelendirilebilir. Erzen (1976) stüdyo eğitiminde amacın yaratıcılığın ortaya çıkmasını ve öğrencilerin bütün duyuşları ile çalışmasını sağlamak olduğunu; diğer bilimlerin aksine mimarlık eğitiminin tüm duyuşlarla teması gerektirdiğini belirtmektedir (Şekil 1).

Şekil 1. Mimarlık stüdyo eğitiminde karşılıklı temasların olduğu görseller
(Kılınç, Balçık ve Karaoğlu mimarlık lisans eğitimi arşivinden)

Özakupınar (2000)'a göre algı yoluyla temasa geçmeden herhangi bir şey öğrenmek mümkün değildir. Algı yoluyla temasta en önemli olgu ise duyuşlardır. Seylan (2020), mekânın bir ögesi olan yüzeyin görme ve dokunma duyuşları ile algılanıp tanımlanabileceğini söyler. Özellikle mimari tasarım stüdyolarında görme ve dokunma duyuşlarıyla sağlanan temas tasarımların her anlamda deneyimlenmesini sağlar. Montagu (1986)'ya göre ilk iletişim aracımız ve diğer tüm duyuşların anası olan duyu dokunmadır. Pallasmaa (2018)'in görme ve işitme de dâhil olmak üzere bütün duyuşları dokunma duyuşunun uzantıları olarak tanımlaması ise Montagu'nun görüşünü destekler niteliktedir. Berkeley'e göre görme, dokunmayla ilişkilidir ve dokunma olmadan maddeselliğin, mekânsal derinliğin görsellik algılaması mümkün değildir (Houlgate, 1993).

Mimari tasarım stüdyoları da dokunma, görme ve işitme ile temasa geçilen ve bu temasın verdiği etkileşimle deneyimlenen bir kurguya sahiptir. Uluoğlu (1990)'na göre mimari tasarım stüdyolarında en temel eğitim biçimi yüz yüze görüşmelerdir. Bu yüz yüze olma hali duyuşların iş birliği ile temasın artmasını sağlayarak sürecin deneyimine katkıda bulunmaktadır. Bir mimari tasarım stüdyosundaki temaslar çeşitlilik sağlayabilir. Stüdyo içinde kullanılan maketler, malzemeler, çizim gereçleri gibi stüdyonun daha çok keşfedilmesini sağlayan araçlarla olan temaslar mimari tasarım stüdyosunu stüdyo yapan en değerli etkenlerdir (Tablo 1).

Tablo 1. Mimari tasarım stüdyosunda duyu odaklı temaslar

Temas	Temas Türü
Öğrenci- Maket Teması	(dokunma-görme duyuları)
Öğrenci- Malzeme Teması	(dokunma-görme duyuları)
Öğrenci- Çizim (materyal) Teması	(dokunma-görme duyuları)
Öğretici- Maket Teması	(dokunma-görme duyuları)
Öğretici- Malzeme Teması	(dokunma-görme duyuları)
Öğretici- Çizim (materyal) Teması	(dokunma-görme duyuları)

Burada temas olarak ifade edilmek istenen salt üretilen tasarıma, projenin maketine, çizim çıktısına ya da bir malzemeye dokunmak olarak algılanmamalıdır. Stüdyo ortamını sadece öğrencilerin öğrencilere öğrettikleri doğrultusunda algılamak da yanlış olacaktır. Mimari tasarım stüdyosu öğrencilerin birbirlerinden de öğrendikleri bir mekândır. Karşılıklı iletişim, tartışma ortamları da aslında birer temastır ve bu temas öğrencilerin ve öğreticilerin deneyimlerini artırarak algısal anlamda birbirlerine katkıda bulunmalarını sağlamaktadır (Tablo 2).

Tablo 2. Mimari tasarım stüdyosunda karşılıklı iletişiminin getirdiği temaslar

Temas	Temas Türü	Temas Amaçları
Öğrenci-Öğrenci Teması	(dokunma-görme- işitme duyuları)	(karşılıklı kritik ve tartışmalar)
Öğrenci-Öğretici Teması	(dokunma-görme- işitme duyuları)	(karşılıklı kritik ve tartışmalar)
Öğretici-Öğretici Teması	(dokunma-görme- işitme duyuları)	(karşılıklı kritik ve tartışmalar)

“Stüdyoda olup biten tek kişinin denetimindeki bir tasarım olmaktan çok, karşılıklı etkileşimi içeren ortaklaşa bir sürecin örgütlenmesidir” (Uluoğlu, 1995). Tasarım stüdyosu içinde, öğrencilerin yaratıcı yetenekleri keşfedilir ve geliştirilir ve burada öğrenciler, yaratıcı düşünme yeteneklerini nasıl geliştirip pratik tasarımlara dönüştüreceklerini öğrenirler. “Öğrenci-öğretici ilişkileri ile tasarım stüdyolarındaki yaratıcı performansları arasında herhangi bir ilişki var mı? (Lodson ve Ogbeba, 2020)” sorusuna karşılık olarak hem öğrenci-öğretici hem de öğrenci-öğrenci arasındaki temaslar stüdyo eğitiminde öğrencilerin yaratıcılıklarının ortaya çıkması ve gelişmesi bakımından önem kazanmaktadır.

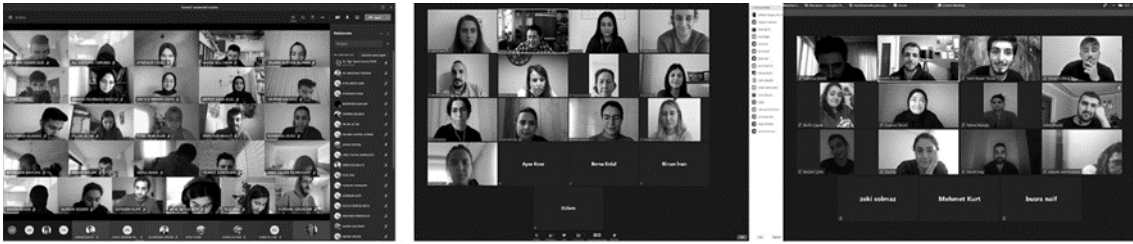
3. Mimarlık Stüdyo Eğitiminde “Temassız Deneyim”

“Elmanın tadı meyvenin damakla temasındadır, meyvenin kendisinde değil...”
Jorge Luis Borges

Mimari tasarım eğitiminin gerçekleştiği mekân olan stüdyo “yaratıcı bir kişinin çalışma yeri” olarak tanımlanmaktadır (Ciravoğlu, 2003). Mimari tasarım stüdyoları, mimarlık eğitiminde tasarlama yöntemlerinin ve öğretilerinin konuşulduğu, tartışıldığı, tasarım alternatiflerinin denendiği ortamlar olarak mimarlık eğitiminin odak noktasını oluştururlar (Gökmen ve Süer, 2003). COVID-19 pandemisi tüm dünyayı birçok alanda etkilediği gibi üniversite eğitimini de oldukça etkilemiştir. Bu etkinin sonucunda fiziksel birliktelik yerini zihinsel birlikteliğe bırakmıştır (Altınışık, 2020). Salgın tüm

yükseköğretim birimlerinde eğitim bağlamını değiştirerek doğrudan öğrenme ortamının dönüşümünü tetiklemiştir. Salgın ile uygulanan epidemiyolojik önlemlerin bir parçası olarak, tüm yükseköğretim bölümlerinde olduğu gibi mimarlık eğitiminde de çevrimiçi platformlar, uzaktan öğretime geçişe sebep olmuştur. Stüdyo temelli öğretim yüksek düzeyde iletişim, fikir alışverişi, fiziksel modelleme ve çizimler ile karakterize edilen en yaygın yöntemdir (Milanovic vd., 2020). Zorunlu dönüşüm ise mimarlık eğitimi kapsamında tasarım stüdyolarında daha önce çevrimiçi öğrenmeyi hiç denemeyen öğrenci ve öğretim üyelerini aniden bu durumla yüz yüze getirmiş ve yeni bir süreci doğurmuştur (Laplante, 2020).

Mimarlık eğitiminin ana aktörlerinden biri olan stüdyo süreci çevrimiçi eğitimin gelmesiyle beraber büyük bir dönüşüm sürecine girmiştir. Öğrencilerin sadece öğreticilerden değil stüdyo içinde karşılıklı temaslar kurarak birbirlerinden, farklı sınıflardaki öğrencilerden yeni bir şeyler öğrenme halleri, yerini uzak mesafeli bir ilişkiye bırakmıştır. Daha az öğrenciyle karşılaşma ya da hiç karşılaşmama hali gözlem eyleminin azalmasına ya da tamamen yok olmasına ve temassız deneyimlerin yaşanmasına neden olmaktadır. Her ne kadar çevrimiçi platformlarda sınırsız olarak görüşme fırsatı bulsalar da duyular aracılığıyla temasın eksikliği etkileşim kaybına neden olmaktadır. Uygur (2020)'ye göre dokunmadan, göz göze gelmeden ekranlarda yaşamak mimarlık eğitimindeki değme yüzeylerini tamamen yok etmektedir. Duyuların dâhil olmadığı bu eğitim süreci ise stüdyo üretimlerine mesafe koymaktadır (Şekil 2).

Şekil 2. Çevrimiçi mimarlık eğitimi arşivi (Kılınç, 2020, Balçık, 2020 ve Kutlu, 2020)

Bilgisayarın diğer ucunda olduğu bilinen ama algılanamayan, kameralar aracılığıyla göz göze gelinse bile varlık olarak hissedilemeyen ve dolayısıyla temas kurulamayan bu eğitim süreci 'dönüt (*feedback*)' anlamında eksiklikler yaratmaktadır. Bu eksiklikler ise sadece öğrenci odaklı da değil hem öğrenci hem öğretici olarak iki türlü yaşanmaktadır. Öğrenci açısından çevrimiçi eğitim sürecinin gelmesiyle beraber kendi öğrenme süreçlerini şahsen yönettikleri bir durum söz konusu olmaya başlamışken (Acar, 2020) öğretici açısından ise öğretme sürecine temas edememe ve her anlamda mimari tasarım stüdyolarında mesafenin olduğu bir süreç açığa çıkmaktadır. Bu mesafeli süreçte farklı mekanlarda bulunma durumu mekânın yokluğuna neden olmaktadır. Baz (2020)'ye göre mekâna dair bir disiplin olan mimarlığın mekândan kopuk olması düşünülemez. Çevrimiçi eğitim sürecinde stüdyo eğitiminde aktörlerin birbirine ve mekâna değme durumları yok olmuştur. Bu süreç içerisinde karşılıklı iletişim açısından öğrenci ve öğretici arasındaki temas amaçları çevrimiçi dönemden önceki mimari tasarım stüdyosuyla aynı olsa da (Tablo 3) dokunma duyusunun dâhil olmadığı bu mesafeli durumun algılamada eksikliklere neden olduğu düşünülmektedir.

Tablo 3. Çevrimiçi mimari tasarım stüdyosunda karşılıklı iletişiminin getirdiği temaslar

Temas	Temas Türü	Temas Amaçları
Öğrenci-Öğrenci Teması	(görme- işitme duyuları)	(karşılıklı kritik ve tartışmalar)
Öğrenci-Öğretici Teması	(görme- işitme duyuları)	(karşılıklı kritik ve tartışmalar)
Öğretici-Öğretici Teması	(görme- işitme duyuları)	(karşılıklı kritik ve tartışmalar)

Çevrimiçi eğitim ile stüdyo üretimlerinde de çeşitli dönüşümler yaşanmaktadır. Mimari tasarım stüdyosu özellikle ilk sınıflarda daha çok el çizimi, maket, daha az bilgisayar odaklı temassız deneyimlerin olduğu bir program şeklinde ilerlemektedir. Çevrimiçi stüdyo eğitiminde her ne kadar hem el çizimi hem dijital çizimler beraber istense de dijital üretimlerin daha ağır bastığı durumlar ortaya çıkmaya başlamıştır. Dokunma duyusunun çevrimiçi eğitim sürecinde yerini görme ve işitme duyularına bırakması durumu ve dolayısıyla stüdyo içinde duyular aracılığıyla temas edilerek yaşanan deneyimlerin dönüşümü, keşfetme ve anlama araçlarını başkalaştırmıştır (Tablo 4).

Tablo 4. Çevrimiçi mimari tasarım stüdyosunda salt ‘görme’ odaklı temaslar

Temas	Temas Türü
Öğrenci- Maket Teması	(görme duyusu)
Öğrenci- Malzeme Teması	(görme duyusu)
Öğrenci- Çizim (kâğıt) Teması	(görme duyusu)
Öğretici- Maket Teması	(görme duyusu)
Öğretici- Malzeme Teması	(görme duyusu)
Öğretici- Çizim (kâğıt) Teması	(görme duyusu)

Süreç doğrultusunda yaşanan bu ‘temassız deneyimler’ durumu duyular olmadan tam anlamıyla içine girilemeyen soyut bir öğrenme ortamı yaratmaktadır. Oluşturulan soyut ortamda dokunmadan kopuk bir görme duyusunun “uzaklık, dışarıdalık ya da derinlikle ve dolayısıyla mekân ya da bedenle ilgili hiçbir fikri olamayacağı” (Houlgate, 1993) düşünülmektedir. Bu soyut ortamdaki öğrenci-öğrenci ve öğrenci-öğretici etkileşiminin eksikliğinin yarattığı mevcut durumun ise öğrencideki aidiyet hissiyatını azalttığı ve mimari tasarım stüdyosu sürecini -başkalaştırdığı düşünülmektedir. Salgın süreci nedeniyle öğretici ve öğrencilerin birbirlerinden öğrenme ortamından ve dolayısıyla stüdyo ortamının gücünden mahrum kalmaları sonucunda yeni ortamlar, yeni roller, yeni beceriler ile yeni eğitim yöntemleri geliştirilmektedir (Acar, 2020). Bu yöntemler içerisinde dokunma eyleminin eksikliği, Pallasma (2018)’nin da belirttiği gibi dokunma eyleminin uzantısı olan diğer duyu organları tarafından hissedilmekte ve mimari stüdyo eğitimi kapsamında tüm duyuların birbirleriyle bütünleşmesini engellemektedir.

4. Değerlendirme ve Öneriler

Mimari tasarım stüdyosu, mimarlık eğitim sürecinde merkezi bir rol oynamaktadır. COVID-19 salgını sonucunda üniversitelerde çevrimiçi eğitim modeli uygulanmış ve eğitimin gerekli mekânlar içerisinde sağlanmaması ve temas ortamının engellenmesi söz konusu olmuştur. Ancak konu mimarlık eğitimi olunca özellikle mimari tasarım stüdyoları için bu model, eğitimin kalitesinde eksikliklere neden olmuştur. Dijital sunumların arttığı bu çevrimiçi dönem yaratıcı ile nesne arasına bir uzaklık koymaktadır. Oysa elle çizme ve maket yapma araçları tasarımcıyı nesneyle ya da mekânla dokunsal temasa geçirir (Pallasma,2018). Bu temas hem bedenen hem de zihinsel eş zamanlı olarak stüdyo ürünlerinin algılanmasını sağlar. Mimarlık eğitiminin belli bir kısmını bilgisayar tabanlı programlar oluştursa da özellikle ilk sınıflar için stüdyo ortamında bir arada olma hali mimarlık eğitimi için oldukça önemlidir. Öğrenciler bireysel olarak elle çizme, maket yapma araçlarını kendi evlerinde kullanmaya devam etmektedir. Ancak zengin stüdyo ortamındaki iletişimin yokluğu mimarlık eğitimi için büyük sorun teşkil etmektedir. Dolayısıyla bu süreç aslında dokunma eyleminin mimari stüdyo eğitimindeki temsilinin önemini açığa çıkarmıştır.

Yaşanan COVID-19 virüs algısını nedeniyle eğitim mekânlarının ve alışılmış yöntemlerin kullanılamaması “Yeni pandemik gerçeklikte bir öğrenme ortamı ve öğretim metodolojisi nasıl yaratılabilir?” (Milanovic vd., 2020) sorusunu doğurmuştur. Bozkurt (2020), uzaktan sağlanan eğitimin yüz yüze derslerin taklidi olmadığını ve bu nedenle farklı stratejilerin tasarlanması gerektiğini belirtmektedir. Özellikle özel araç-gereçlere ve mekânlara ihtiyaç duyulan, iş birliği sonucu üretim gerçekleştirilen uygulamalı dersler için yeni yöntemlerin geliştirilmesi oldukça önemlidir (Acar,2020). Mimari stüdyo eğitiminde paylaşma ve birlikte çalışma ortamının sağlanmasında yeni eylemlerin geliştirilmesi amaçlanmalıdır. Çevrimiçi olma halinin mimarlık eğitiminde teorik derslerin hem öğrencilere hem de öğrencilere zaman kazandırması, ulusal ve uluslararası seminer, konferans ve söyleşi gibi toplu buluşmalara erişimi kolaylaştırması durumu sürecin olumlu etkilerindedir. Çevrimiçi eğitim modeli teorik dersler üzerinde büyük etkilere neden olmasa da mimari stüdyo eğitimi ele alındığında mekânın eğitimdeki rolünü açığa çıkarmıştır. COVID-19 sürecinin etkileri uzun bir süre daha devam edeceği ve özellikle yükseköğretimin doğasını önemli ölçüde değiştireceği düşünülmektedir (Laplante, 2020). Bu durum göz önüne alındığında eğitime yönelik geliştirilen yeni yöntemler bütüncül olmak yerine tekil anlamda, derslerin içerikleri ve gereklilikleri doğrultusunda olmalıdır. Bu anlamda mimari tasarım eğitimi teknolojik gelişmeler ışığında yeni yöntemlere ihtiyaç duymaktadır. Dokunma eylemi karşısında yetersiz kalan çevrimiçi mimarlık eğitiminde teknolojiden, küçük ekranlar arkasında olma durumunun ötesinde yararlanılmalıdır.

Yazarın Katkı Oranı

Sıra	Adı soyadı	ORCID	Yaziya katkisi*
1	Cemre KILINÇ	0000-0001-8651-6945	4
2	Sema BALÇIK	0000-0002-3515-1007	4
3	Gizem KARAOĞLU	0000-0002-2228-9461	4
4	Ruşen YAMAÇLI	0000-0001-9659-9246	3

*Katkı bölümüne ilgili açıklamanın karşılığına gelen rakam(lar) yazılmıştır.

1. Çalışmanın tasarlanması
2. Verilerin toplanması
3. Verilerin analizi ve yorumu
4. Yazının yazılması
5. Kritik revizyon

Kaynaklar

Acar, A. (2020). Çevrimiçi Zihin İşçiliği Olarak Temel Tasarım Eğitimi: Minecraft'tan Minecraft'a, Mobbig 50 / Oturum 2: Çevrimiçi Eğitimde Birinci Yıl, <https://www.youtube.com/watch?v=Mb-uaS3JSR8&t=3016s> (20.11.2020)

Afacan, Y. (2016). "Exploring the effectiveness of blended learning in interior design education", Innovations in Education and Teaching International, Sayı(53), s:5.

Altınışik, M. (2020). "Paradigma Kayması"na (da) Karşı bir Mimarlık Okulu. <https://www.youtube.com/watch?v=947NNc-GKHY> Erişim Tarihi: 22.03.2021

Baz, Ömer, Selçuk, (2020), "Paradigma Kayması"na (da) Karşı bir Mimarlık Okulu. <https://www.youtube.com/watch?v=947NNc-GKHY> Erişim Tarihi: 22.03.2021

Borges, Jorge, Luis, 1985, Selected Poems 1923-1967, Penguin Books, London.

Bozkurt, A. (2020). Koronavirüs (COVID-19) Pandemi Süreci ve Pandemi Sonrası Dünyada Eğitime Yönelik Değerlendirmeler: Yeni Normal ve Yeni Eğitim Paradigması, Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi, s:112-142.

Ciravoğlu, A. (2003). Mimari Tasarım Eğitiminde Formel ve Enformel Çalışmalar Üzerine, Yapı Dergisi, Sayı (257), s: 43-47.

Erzen, Jale, Nejd, 1976, Eğitim Estetik Süreç Olarak Yorumu ve Mimarlık Eğitimi, ODTÜ Mimarlık Fakültesi Dergisi Sayı (2), s: 175-185.

Gökmen, H. ve Süer, D. (2003). Mimarlık Eğitiminde Tasarım Stüdyolarına Farklı Yaklaşımlar, Ege Mimarlık, 4-7.

Hodge, B. (1998). Not Architecture But Evidence That It Exists-Lauretta Vinciarelli: Watercolors, Harvard Üniversitesi Tasarım Yüksek Lisans Okulu Yayınları, s: 130.

Houlgate, S. (1993). Vision, Reflection and Openness, Levin, David, Michael, (ed.), Modernity and the Hegemony of Vision, University of California Press s: 100.

Ioannou, Olga, 2015, Architectural Education Online And In-Class Synergies: Reshaping The Course And The Learner, The Creativity Game Theory and Practice of Spatial Planning, (3).

Kasalı, A. (2020). Birinci Sınıf Stüdyolarında İçeriğin Dönüşümü Üzerine Düşünceler, Mobbig 50 / Oturum 2: Çevrimiçi Eğitimde Birinci Yıl, <https://www.youtube.com/watch?v=Mb-uaS3JSR8&t=3016s> (20.11.2020)

Laplante, Phillip, 2020, Contactless U: Higher Education in the Postcoronavirus World, Education, s: 76-79.

Lodson, Joyce, & Ogbaba, John, Emmanuel, 2020, The Effect of Teacher-Student Relationships On Student Creative Performances in Architectural Design Studio, The Educational Review, s: 30-37.

Megahed, Nagla, & Ghoneim, Ehab, 2020, Antivirus-built environment: Lessons learned from COVID-19 pandemic, Sustainable Cities and Society, (61).

Milovanovic, Alexandra, Kostic, Milos, Zoric, Anna, Dordevic, Alexandra, Pesic, Mladen, Bugarski, Jovana, Josifovski, Andrej, 2020, Transferring COVID-19 Challenges into Learning Potentials: Online Workshops in Architectural Education” Sustainability, (12): 17.

Montagu, A. (1986). Touching: The Human Significance of the Skin, Harper & Row Press, New York.

Özakpınar, Y. (2000). Psikolojinin Kavramsal Yapısı, Ötüken Yayınları, İstanbul.

Özçetin, Zuhul, 2020, Türkiye’de Mimarlık eğitiminin farklı şehirlerden deneyim örnekleri, Mobbig 50 / Oturum 2: Çevrimiçi Eğitimde Birinci Yıl, <https://www.youtube.com/watch?v=Mb-uaS3JSR8&t=3016s> (22.11.2020)

Pallasmaa, J. (2018). Tenin Gözleri: Mimarlık ve Duyular, YEM Yayın, İstanbul.

Schön, D. (1984). The Design Studio as an Exemplar of Education For Reflection in Action, Journal of Architectural Education, (38): 2-9.

Seylan, A. (2020). Temel Tasarım, YEM Yayın, İstanbul, s: 16-52.

Şentürer, A. (1994). Mimari Tasarım, Stüdyo Eğitimi Bu Kadar Rastlantısal mı?, Tasarım Dergisi, (43).

Uluoğlu, B. (1990). Mimari Tasarım Eğitimi: Tasarım Bilgisi Bağlamında Stüdyo, Doktora Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Uluoğlu, B. (1995) Mimari Tasarım Bilgisi: Mimarlık Mesleğinin Epistemolojik Temelleri Üzerine Bir Tartışma, Mimarlık Eğitimi Forum I: Nasıl Bir Gelecek? İstanbul, 172-179.

Uygur, S. (2020). “Paradigma Kayması”na (da) Karşı bir Mimarlık Okulu. <https://www.youtube.com/watch?v=947NNc-GKHY> Erişim Tarihi: 22.03.2021